

8 / DUCHOVNÁ OBNOVA

Keď sa kvalita života pretaví do hrdinstva

Veľká nábožensko-spoločenská akcia, blahorečenie Anny Kolesárovej, ktorá sa chystá v Košiciach v sobotu

1. septembra 2018 na futbalovom štadióne, bude nielen manifestáciou viery, ale aj podčiarknutím dôležitosti kvality života. Klasický náboženský termín „svätosť“

je pre mnohých nezrozumiteľný, preto ho môžeme pretlmočiť slovom „kvalita života“.

ANTON FABIAN

Keď sa v spoločnosti hovorí o kvalite života, myslí sa tým na súčinnosť vzájomného pôsobenia sociálnych, zdravotných, ekonomických a environmentálnych podmienok, ktoré sa týkajú ľudského a spoločenského rozvoja. Z vonkajšieho hľadiska možno hovoriť o objektívnych podmienkach na dobrý život. Subjektívna kvalita života je o dobrom životnom pociťe, pohode a spokojnosti s vecami okolo nás. Z náboženského hľadiska kvalita života súvisí so spiritualitou, so vzťahom človeka k Bohu, čiže nakoľko dovoľuje Božej prítomnosti, aby v ňom účinkovala, natoľko rozvíja aj ľudské kvality, a v konečnom dôsledku sa stáva otvoreným pre nebo. V tomto zmysle blahorečenie Anny Kolesárovej možno rozumiť ako ocenenie kvalitne žitého života mladého dievčata.

Valorizácia kvalitne žitej všednosti

Keďže mama zomrela, šestnásťročná Anna viedla domácnosť: varila, umývala riad, prala, zametala, chodila na pole. Nič hrdinské ani mimoriadne, ale všetko v kontexte náboženského života počas druhej svetovej vojny. Žila jednoducho a skromne v dobrej povesti a nevinnosti. Vďaka dobrej kresťanskej výchove dozrela na silnú osobnosť. Pravidelne chodievala do kostola, na pobožnosti, pristupovala k sviatostiam, rada sa modlievala ruženec. Obliekala sa do čiernych šiat po nebohej matke, aby budila dojem staršej ženy a chránila sa pred vojakmi. Svätý Otec František v exhortácii *Gaudete et exsultate* o povolání k svätosti píše: „Páči sa mi vidieť svätosť v tých ženách, ktoré s veľkou láskou vychovávajú svoje deti; v tých mužoch, ktorí pracujú, aby domov priniesli chlieb; v chorých, v staručkých rehoľniciach, ktoré sa stále usmievajú. V tejto stálosti kráčania vpred, nasledovania deň za dňom vidím svätosť zápasiacej Cirkvi. Je to mnoho ráz svätosť z vedľajších dverí, tých, ktorí žijú medzi nami a sú odrazom Božej prítomnosti, alebo – aby som použil iný výraz – strednej triedy svätosti“ (GE 7).

Všednosť prežiaraná Božou skutočnosťou robí život slávnostným a dodáva mu novú kvalitu. Rozprávajúcim spôsobom, nezvyklým pre exhortácie, Svätý Otec dodáva: „Pani sa vyberie na trh na nákupy, stretne susedu, dá sa s ňou do reči a začnú kritizovať. Ale táto žena si vo svojom vnútri povie: „Nie, nebudem hovoriť zle o nikom.“ To je krok k svätosti. Potom, doma, sa jej syn chce s ňou rozprávať o svojich fantáziách a ona, aj keď je unavená, sadne si k nemu a s láskou a trpezlivosťou počúva. To je ďalšia obeta, ktorá posväcuje. Potom prežije okamih úzkosti, ale spomenie si na lásku Panny Márie, vezme ruženec a modlí sa s vierou. To je ďalšia cesta k svätosti. Napokon ide po ulici, stretne chudobného a zastaví sa pri ňom, a s láskou sa s ním pozhovára. To je ďalší krok vpred“ (GE 16). Každodenný súbor povinností zodpovedne prežívaných s veľkou trpezlivosťou, láskou a milosrdenstvom vytvára predpoklad pre život, ktorý možno opísať slovami značka dobrej kvality.

Na tento druh kresťanskej kvality života apeloval pápež počas generálnej audiencie v novembri 2014, keď poznamenal: „Žiješ v manželstve? Buď svätý(á) tak, že miluješ a staráš sa

o svojho manžela, o svoju manželku ako Kristus o Cirkev. Si robotník? Buď svätý tak, že poctivo a kompetentne konáš svoju prácu v službe bratom. Si rodič alebo starý rodič? Buď svätý tak, že trpezlivo učíš deti nasledovať Ježiša. Máš autoritu? Buď svätý tak, že sa zasadzuješ za spoločné dobro a vzdávaš sa osobných záujmov“ (*Insegnamenti II*, 2 (2014), 555).

Tento proces pozdvihuje každodennú všednosť. Každý deň má svoj pravidelný rytmus. Tá istá hodina vstávania, tí istí ľudia, rovnaký byt, ulica, dopravný prostriedok, to isté zamestnanie spôsobujú, že človek sa stáva otráveným. Vo viere sme pozvaní k tomu, aby sme sa aj vo všedných dňoch vedeli pozrieť na kvapku rosy, slnečný svit, dúhu, mravca, ktorý ťahá za sebou veľké bremeno. Ak človek napriek všednosti objaví, že deň skrýva rozličné zázraky, nad ktorými môže žasnúť, potom je jeho život bohatý. Básnik Rainer Maria Rilke píše: „Ak sa ti tvoj všedný deň zdá chudobný, nelamentuj nad tým dňom, lamentuj nad tým, že ty nie si dost silný objaviť v ňom poklad.“ Čiže nie vo všednom dni je problém, ale v postoji, ktorý človek má voči udalostiam, ktoré ho dennodenne stretávajú. A preto prvá dôležitá skutočnosť pri blahoslavení Anny Kolesárovej je valorizácia kvalitne žitej všednosti.

Kvalita života pretavená do hrdinského konania

Na podklade správne žitej ľudskosti sa formuje predpoklad hrdinského rozhodnutia, ktoré človek robí vo vážnej chvíli života. Pápež František píše: „V procesoch blahorečenia a svätorečenia sa berú do úvahy znaky hrdinstva v praktizovaní čnosti, odovzdanie života v mučeníctve a tiež prípady, pri ktorých došlo k obetovaniu vlastného života za druhých, až po hranicu smrti. Táto obeta vyjadruje príkladné nasledovanie Krista a je hodná obdivu veriacich“ (GE 5).

Príbeh Anny Kolesárovej to potvrdzuje. Večer 22. novembra 1944, keď cez ich dedinu prechádzali vojská Červenej armády, vošiel opitý sovietsky vojak do pivnice pod kuchyňou, kde sa ľudia skrývali. Otec Anne povedal, aby dala vojakovi zajesť. Poslúchla a vyšla hore do kuchyne. Po chvíli sa však vo vojakovi ozvala egoistická sexuálna žiadostivosť a začal na ňu naliehať, aby sa mu oddala. Ona však napriek hrozbám, že ju zastrelí, odmietla jeho násilníctvo. Vytrhla sa mu z rúk a utekala naspäť do pivnice. Nahnevaný vojak sa ponáhlal za ňou, namieril zbraň a zakričal, aby sa rozlúčila s otcom. Jej posledné slová boli: „Apočko, zbohom! Ježiš, Mária, Jozef!“ Vtom padli dva výstrely, ktoré ukončili jej pozemský život.

V tejto udalosti je kvalita života pretavená do hrdinského konania v duchu kresťanskej zásady: radšej smrť ako hriech. Ide o nasadenie spojené s ochotou darovania sa, ktoré potvrdzuje pravdivosť Ježišových slov: „Kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho“ (Mt 16, 25). Paradoxom zostáva, že dievča ponúka jedlo a vojak gulku smrti. Ona žije z lásky a on z moci a zo sebeckého násillia. Hodnotová preferencia má tu svoje jasné príčiny aj následky.

Dôveryhodnosť ako svedectvo

Keď emeritný pápež Benedikt XVI. hovoril na tému svätosti, používal významom blízke vyjadrenie: „človek dôveryhodný“.

ANTON FABIAN (68)
profesor teológie
a sociálnej práce v Košiciach;
kanonik Košickej kapituly
pri Dóme svätej Alžbety

„Sol' i svetlo prispievajú k zlepšeniu kvality vecí. A to je presne to, čo sa očakáva aj od mladých: prispajte skvalitnením seba samých k skvalitneniu Cirkvi i seba samých.“

SVÄTÝ JÁN PAVOL II.

Vychádzal z toho, že minulé storočie bolo svedkom opakovaných pádov ľudí, ktorí najprv boli v nedosiahnuteľnej výške a po niekoľkých desaťročiach stratili všetok svoj lesk. Ocitli sa na dejinnej lavici obžalovaných. Stačí si spomenúť, kolké zástupy šli za Leninom. Neviedol ich však k pokroku, ale úpadku. Kolké zástupy išli za Hitlerom, a dnes vieme, že to bol veľký omyl a krivda. A mnohé zástupy nasledovali Stalina, Chruščova i Brežneva. No po rokoch sa prišlo na to, že títo ľudia zvnútra boli iní, ako sa prezentovali navonok, a preto sa ocitli na lavici obžalovaných a nie oslávených. Dôveryhodnosť týchto ľudí sa stratila.

Dôveryhodnosť a svedectvo života Anny Kolesárovej sa dajú vyčítať z aktu mučeníctva pri obrane čistoty. Pre neutíchajúce boje v dedine bola pochovaná potajomky na druhý deň neskoro večer a bez kňaza. Pohrebné obrady dodatočne vykonal vtedajší farár Anton Lukáč až 29. novembra 1944. Po cirkevnom pohrebe do matriky zomrelých zapísal poznámku: *hostia sanctae castitatis* (obeť svätej čistoty). Podrobnejší záznam o jej smrti urobil farár do farskej kroniky v Pavlovciach nad Uhom, kde dopísal, že Annu vo chvíľach, keď odvážne a bez zaváhania bránila svoju čistotu, posilňoval eucharistický Kristus, lebo krátko predtým pristúpila k sviatosti zmierenia a k svätému prijímaniu. Svedectvo podpísalo päť svedkov.

Blahorečenie Anny Kolesárovej je potvrdením jej dôveryhodnosti a osobného svedectva. Zostávajú aj pre nás výzvou i pozvaním na prehĺbenie kvality života v postojoch i vo vyjadrovaní. Zvnútra byť takým, akým sa javím navonok.

Ak teda boli ľudia, ktorí sa v minulom storočí stali nie dôveryhodnými, tak boli aj ľudia vierohodní. Napríklad Matka Tereza oprášila svätosť dokonale. Vo svojich povzbudeníach hovorila sestrám: „Pracuj pre Ježiša, Ježiš bude pracovať s tebou. Modli sa s Ježišom a Ježiš sa bude modliť s tebou. Čím viac zabudneš na seba, tým viac budeš myslieť na Ježiša a Ježiš na teba. A čím viac budeš opúšťať seba, tým viac sa bude Ježiš približovať k tebe.“ Tento zápas o autentický život je pozvaním k svätosti, potvrdením kvality života.

Bez dierok na flaute nie je zvuk

Pastoračné aktivity vo Vysokej nad Uhom v posledných desaťročiach potvrdzujú chýr svätosti a vysoký stupeň kultu Anny Kolesárovej. Stovky mladých ľudí prichádzajú niekoľkokrát v roku na Púte radosti a iné evanjelizačné programy, spojené s rozhovormi o viere, osobnou konverziou a vysluhovaním sviatosti zmierenia. Veľkú zásluhu na tom má kňaz Košickej arcidiecézy Pavol Hudák, rektor Pastoračného domu Anny Kolesárovej. Inicioval Centrum mladých vo Vysokej nad Uhom, Domček, ktorý ponúka miesto pokoja, radosti zo stretnutia s inými, načerpanie nových síl a pookriatie na duchu. V Domčeku sa narodil a žil jezuita páter Michal Potocký SJ, ktorý bol prvým horliteľom za blahorečenie Anny Kolesárovej už v roku 1957. Cieľom je poskytnúť mladým spoločenstvo a teplo domova. Duchovnú rodinu zažívajú pri spoločných aktivitách, brigádach, modlitbách, tvorivých dielňach, športových a spoločenských hrách. V Domčeku je vždy prítomný kňaz a od októbra 2008 aj spoločenstvo mladých dobrovoľníkov, ktorí pomáhajú pri organizovaní aktivít pre mládež a rodiny.

Diecézna fáza blahorečenia prebiehala od 3. júla 2004 do 14. februára 2012. Súhlas na vydanie dekrétu Kongregácie pre kauzy svätých potvrdzujúci mučeníctvo Božej služobníčky laičky Anny Kolesárovej dal Svätý Otec František v utorok 6. marca 2018.

Udalosť blahorečenia nás ponára do hľadania odpovedí na otázku, ako dnes byť kvalitným, svätým človekom. Inšpiratívny návod nachádzame aj v indickej kultúre: „Bez dierok na flaute nie je zvuk, bez čistej strany nemôžu byť písmená, bez otvoru v stene nemôže byť okno a svetlo, bez absencie nášho JA niet svätosti.“ Teda absencia egoizmu je cestou k svätosti i hrdinskosti. Ak človek dokáže odsunúť vlastné ja a na jeho miesto dať Ježišov príkaz lásky, s vďačnou radosťou vykonávať každodenné úlohy pred Božou tvárou, objaví nadčasovú múdrosť povolania k svätosti ako kvality zmysluplného života.

ILUSTRÁČNÁ SNÍMKA: PIXABAY.COM

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA SEPTEMBER

- Aby mladí Afričania mali prístup k vzdelávaniu a práci vo vlastnej krajine.
- Nech námahy našich žiakov a študentov sprevádza pomoc Ducha Svätého.